

ЗАСОБИ НЕ ФІГУРАТИВНОГО ЖИВОПИСУ В ХУДОЖНЬО-ПРОЕКТНІЙ ПІДГОТОВЦІ АРХІТЕКТОРІВ-ДИЗАЙНЕРІВ

ТЮРІКОВА О.М., ТІТІНОВ В.В., НЕДОШИТКО О.А.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Актуальність роботи в пошуку засобів розширення діапазону художньо-проектних можливостей майбутніх архітекторів-дизайнерів; екстраполюванні формального підходу сучасного живопису в проектну практику ДАС; наведення паралелей в царині формальної та дизайнерської композиції; збагаченні термінологічного апарату ДАС за рахунок теоретичних надбань в царині абстрактного мистецтва; узагальненні викладацького і творчого досвіду викладачів художніх та проектних навчальних дисциплін з метою досягнення спільного результату.

Практичний викладацький досвід показує, що розвиток художньо-проектних можливостей майбутніх архітекторів-дизайнерів доцільно здійснювати за рахунок засобів художньої виразності, принципів та прийомів не фігуративного живопису. У цьому випадку твори мистецтва виступають як джерело нових оригінальних ідей, допомагають вирішувати проектні завдання та сприяють розвитку власне дизайнерських прийомів та засобів.

С. Бартон, Б. Мунарі вбачають в цьому зворотній зв'язок: перетворення не фігуративного живопису в візуальну проектну культуру архітектурного дизайну підсилює його інтерактивні якості, додає соціального значення, підвищує емоційний вплив на споживача дизайн-продукту. Дизайнер виступає художником сучасності, що відновлює контакт між мистецтвом та суспільством. При цьому, предметне оточення переходить до сфери художньої культури, зміщуються смислові акценти з утилітарно-функціональних на культурно-художні. Середовище набуває якостей «інтерактивності», реагує на поведінку, зміну емоцій та настрою споживача.

В художньому проектуванні архітектурного середовища працюють:

- принципи художньо-композиційної організації та виразності, запозичені зі сфери образотворчого мистецтва: формалізації, переносу та поєднання елементів, групування та супідрядності властивостей, якісної і кількісної міри, комбінаторики, формально-образної виразності і структурної цілісності тощо;

- сублімація змісту в форму- знак - посередник в процесі художньої комунікації («форма- відчуття»), застосування **прийомів** - гіпербола; «погляд з середини форми», метаморфоза; самоцінність та активність життя форми в просторі; принцип мультиматеріальності (П. Пікассо – створення всього з будь

чого) драматургічна архітектоніка; «сгушення» простору в пластичні об'єкти тощо;

- опанування та творче переосмислення різних художніх традицій, естетичних цінностей, особливостей художньої мови, осягненні народної художньої культури як синкретичного явища.

В практиці ДАС успішно застосовуються *методи формальної композиції*:

- виведення твору сучасного мистецтва з площини в простір;

- організація діалектичної взаємодії об'єму і простору при створенні композиційних доміант (простір організованого об'єму, організований об'єм в просторі; об'єм організованого простору;

- застосування принципів та засобів гармонізації розмірних величин елементів та інтервалів (масштабна, пропорційна узгодженість, метро-ритмічні відношення, включення додаткових зв'язкових елементів у вигляді силових полей тощо);

- подолання індиферентності окремих матеріалізованих предметних форм до оточення, з якого вони вийшли, організації єдиного композиційного руху у загальному просторовому взаємозв'язку, виокремлення компонентів загальної композиційної структури, виявлення того, чим забезпечується взаємний композиційно-пластичний взаємозв'язок.

- побудова «прихованої гармонії інтервалів», міжелементних просторів; – збереження загальної емоційної активності твору середовищного мистецтва, його художній вплив на споживача, пластичної гармонізації різноманітного візуального матеріалу;

- взаємоперетворення одних форм в інші з матеріальною фіксацією послідовних фаз цього процесу, з наочним демонструванням причини розвитку кожної нової форми;

- досягнення пластичної єдності елементів, візуальної цілісності та художньої виразності;

- взаємопроникнення об'єму та простору зі зміною їхньої композиційної значущості;

- зіткнення, протиставлення різних напрямів руху композиційних елементів, їхнього взаємному перетину як самостійних пластичних мотивів.

В процесі вирішення проектно-художніх завдань, майбутні фахівці проходять шлях від вільного фантазування та спонтанних асоціацій до системного перетворення предметного світу, підвищення його культуро ємності, встановлення міри значущості різноманітних формоутворюючих факторів при утворенні різних класів штучних систем; генерації проектних ідей відповідно до специфіки проблемних та проектних ситуацій.